באנקאווסקיס הויף אין ווילנא

פון הערמאן שטרוק

דער בעריהמטער אידישער מאלער הערמאן שטרוק וועלכער האט פון אנפאנג קריעג זיך א לאנגע צייט אויפגעהאלטען אין פוילען און ליטא און האט אויך ארויסגעגעבען א ווערק מיט בילדער און עטיודען פון אידישען לעבען, פערעפענט־ליכט פאלגענדע דיהערענדע סקיצע אין לעצטען נומער פון די „נייע אידישע מאנאטס־העפטע“.

„מיר האבען שוין אזוי פיעל געליי־ענט וועגען דעם עלענד פון די אידען אין די נהעטאס פון פוילען און ליטא, אז דאס אויג קעהרט זיך אב אונצופריעדען פון יעדער נייער שילדערונג וועגען דער שרעקליכער נויט.

און אויך די פעדער פון שרייבער זאגט זיך אב פערצווייפעלט פון דער מעג־ליכקייט אויסצודריקען און ווערטער דיא געפיהלען און איינדריקע וואס מען האט שוין א לאנגע צייט פריהער איבערגעלעבט און וועלכע האבען זיך דאך אזוי טיעף און שטארק איינגעקריצט אין דער נשמה.

איך האב געקענט די אידישע קוואר־טאלען פון לאנדאן, בערלין, פאריז, ניו יארק און פון אנדערע גרויסע שטעדט אויך די נהעטאס פון ווארשא און ווילנא האב איך דורכגעוואנדערט — אבער דאך בין איך ניט אריינגעדרונגען ביז אין די טיעפעניש׳ען.

די קליינע אידישע קינדער, וועלכע לויפען ארום וויינענדיג אין דער קעלט מחנות וויז באוויסע דורך די ווילנער גאסען, די משונה׳דיגע אבגעריסענע און פערקריפעלטע בעטלער וועלכע שטויסען און דריקען זיך הונגעריגע אין די „ביליגע קיכען, די עלענדע פערחלש׳טע וועלכע וואוינען אנדערהאלב עטאזשען טיעף אין אונטער דער ערד — אט דאס אלעס האט מיך שוים געמאכט און נאר דער־וועקט אין מיר א הילפלאזעס מיטגע־פיהל.

אבער נאך שטארקער און נאנגעדער איז געווען דער שמערץ וואס האט מיר ארומגענומען בעת איך האב צום ערשטען מאהל דערזעהען „באנקאווסקיס הויף“, עס האט מיר אוועקגעפיהרט אהין א וואוילטהעטיגע דאמע.

מיר זיינען אין א הינטערשטען הויז, מיר קומען אריין אין א פארהויז, און א פינסטערניש נעהמט אונז ארום. מיר טאפען אין די קליאמקעס צו די טיהרען וואס פיהרען אין די שטובען רעכטס און לינקס. יעדעס צימער איז דורך ברעטער וועגטלאך געטהיילט אין דריי אדער פיער אבטהיילונגען. אין יעדען ווינ־קעל לעבט א פאמיליע.

אין דעם גאנצען הויז אן ערך 200 פא־מיליעס.

אין איינער פון די דאזיגע, מיט שמא־לעם אנגעפילטע ווינקעלאך זעה איך אויף א באנק ברענט א ליכט נעבען א מולטער. איך פרעג א קאליקע וואס זיצט דערנע־בען צוגויפגעקארטשעט וואס דאס זאל בעדייטען.

„אונזער קינד איז נעכטען גע־שטארבען.“

„פארוואס האט איהר עס נאך ניט בעערדיגט?

„ליעבער הערר, מיר לעבען דאך דא אליין ווי אין א קבר, פונקט ווי מיר וואלטען נעווען געשטארבען.“

דאס האט געזאגט די מוטער, ראן האבען נאך שטארק געקוקט אויף מיר די אויגען פון דריי קינדער.

און צווישען דאס אלעס איז ארום־געגאנגען די עלטסטע טאכטער — א בלי־הענד מיידעל פון א יאהר פופצעהן.

איך האב זי עפעס א פרעג געטהאן, זי האט מיר ניט געענטפערט.

פיל מיט וועהטאג האב איך א שווי־דער געטהאן ביי דעם געדאנק: ווען דאס דאזיגע מיידעל זאל איצט ארויס־קומען אויף דער גאס — און עמיצער זאל איהר א ווינק טהאן — און איהר געבען ברויט, נאך ברויט..

און דא האב איך זיך וויעדער דער־מאהנט אן יענע גוט געקליידעטע און אנגעגעסענע קענער פון „די מזרח אייר־יאפעאישע פערהעלטניסע“, וועלכע קו־מען אויף א ווילע און גיעבען א אויבער־פלעכליכען קוק און נאכדעם גרויזאמע ווערטער וועגען אידישער פראסטיטוציע.

איך גלויב אז דא וואלטען ביי דיא דאזיגע קאלטבלוטיגע אפעראטארס, וואס צוגליערערען אזוי דאס דאזיגע מענשליכע עלענד ארויסגעפאלען דאס מעסער פון האנד.

ווען דאס דאזיגע מיידעל איז אויך גע־שיצט און געהיט געווען דורך א נדר פון שמרענגע זיטען פון אן אוראלטער היי־ליגער רעליגיאן.

ווער עס האט דאס געזעהען, וועט עס קיינמאהל ניט פערגעסען.

ווי אין דעם בעבער פון אידישע פריידען פאלט שטענדיג אריין דער טרער רעןפערעל „ירושלים“ אזוי ווערט דאס גליק פון דעם וואס האט נאר איינמאהל געמוזט זעהען באנקאווסקיס הויף פער־פינסטערט דורך א שאטען ווי דורך שווארצע פליגעל פון א ראב.

Sane Styles for Men

Nothing foppish-just sane styles for sane men--smart of course!--just the styles you want, tailored in fabrics that will carry their shape and prove their worth in all weathers. The workmanship fulfils your highest expectations and the fit is perfect--must be! With us it is your satisfaction first

We invite you to examine our amazing range of fabrics for Suits and Overcoats in a wide variety of shades, weaves and patterns.

A. SAMUEL & CO.

264 Queen St. West
TELEPHONE ADELAIDE 1342

צו אלע אידען פון טאראנטא
זונטאג דעם 28־טען אקטאבער
וועט זיין די
הויז צו הויז זאמלונג
פון די
פרץ שולען

פריינדע! אונזערע קאמיטעטען וועלען אייך בעזוכען דעם זונטאג און איהר זענט געבעטען זיי צו געבען א שעהנעם קבלת פנים.

מיט דרך ארץ, די פרץ שולען.

פאלקס פעראיין מיטגלידער

די ארבייט האט אויפגעלעבט. עס פיהלט זיך יעצט די נויטווענדיגקייט פארצוזעצען די וויטערדיגע ארבייט. די נייע בעאמטע האבען פרישען מוטה אין אונזערע רייהען געבראכט. קומט דערפאר אלע צו דער פערזאמלונג.

היינטיגען זונטאג
2 אזייגער

אין אונזער הויז, וואו וויכטיגעס וועט פערהאנדעלט ווערען.

ה. ראוונער

אונזער פרעזידענט וועט ביי דער פער־זאמלונג אבגעבען א בעריכט פון

מאסקאקא סאניטאריום

וואו ער איז געשיקט געווארען אלס דעלעגאט. עס וועט אויך פערהאנ־דעלט ווערען די צוריקציהונג פון דער פעדעראציע.

וועלכע וויל זיך ניט פע־ראייניגען מיט׳ן פעראיין

עס איז זעהר וויכטיג איהר זאלט זיין, יעצט איז די צייט צו צייגען אז דער פאלקס פעראיין האט אימער געטהון ערנסטע ארבייט און וועט ווייטער טהון.

קומט אין צייט.

ה. ראוונער, פרעזידענט.
ה. מ. קירשענבוים, סעקרעטער.

צו אלע שאפ טשערלייטע פון קלאוקס טרייד

א ספעציעלער דזשאינט עקזעקוטיוו באארד מיטינג מיט די שאפ טשערליי־טע און קאמיטעס פון 3 פעראן צו די שאפ טשערלייטע פון יעדען שאפ. ווערט פעררופען אויף

דיעזען זונטאג דעם 28־טען אקטאבער
10 אוהר פרימא־גענס אין בראדוויי האל (אפסטער ז)
450 ספעדיינא עוועניו

קומט אליין און ברייננט א 3 לייט פון אייער שאפ. די בעסטע און לאנגע־סטע פערזאנען וועלכע איהר געפינט פאר פאסענד צו דיעזען מיטינג און צוזאמען מיט די עקזעקוטיוועס פון אלע לאקאלס וועלען מיר אויסארבייטען די בעסטע פלענער ווי אזוי פארצובערייטען זיך צום נעקסטען סיזאן, וועלכער איז שוין גאנץ נאהענט.

מיט ברודער גרוס,
די דזשאינט עקזעקוטיווע קלאוק מייק. יוניאן.

חנוכת הבית־הכנסת

די חברה רודפי שלום אנשי קיעו בעטען יעדען אידען פון טאראנטא צו קומען

דיעזען זונטאג אקטאבער דעם 28־טען
פונקט 2 אזייגער

אנטייל צו נעהמען אין אונזער גרויסער שמחה של מצוה פון דעם חנוכת הבית פון אונזער שעהנער שוהל קארנער בעלוויו עוו. און דעניסאן סקוועער. רבנים וועלען ריידען, חזנים וועלען זינגען און מוזיק וועט שפיעלען. קומט מקיים זיין די מצוה ושמחת ספני ד׳.

אוריין אויספליסונגען קורירט אין 24 שטונדען
יעדע פיעל האט דעם נאמען
היט זיך פאר נאכגעמאכטע

SANTAL CAPSULES MIDY

איהר קענט יעדען טאג בּאקומען דעם „אידישען זשורנאל“ אין די פאלגענדע פלעצער

גרענט 126 דעניסאן עוועניו
ל. סעלענקא 78 ארטהור סטריט
מ. גינזבערג, 276 ספעדיינא עוו.
גודמאן, קארנער משעסנאט און קווין סט.
וואלערשטיין, 332 ספעדיינא.
הערמאן — 167 סענט פעטריק
פריעדמאן, קענזינגטאן עוו.
הימעל, 78 קענזינגטאן
גאלדשטיין 29 דושעראד וועסט
הערשוויץ, 98 אבערן עוו.
יודקין, 465 קווין סט. וועסט.
מארקאוויטש, קארנער לואיזא און טעראלי סטריט.
מארין 1 מיטשעל עוו.
פראנקיל 380 קווין סט. וועסט
ראמהוועל, 50½ ארטהור סטריט.
קופער, 163 בראנזוויק עוו.
האפמאן, 339 ספעדיינא עוו.
זאקהיים, 71 ראגרעס סט.
קריימער 277 סטרינג סט.
סאסקין, 132 נעסאו סטריט.
סטארס וועלכע ווילען פארקויפען דעם „אידישען זשורנאל“ זאלען זיך מעלדען אין אפיס.

אן אווענד פון פארגעניגען
אדענס

אראנזשירט פון די פוילישע יאנג מענס בר. 26 נ. א. פ.

שבת אווענד דעם 27־טען אקט.
אין אראנדזש האל קאר. יוקליד און קאלעדזש
קומט און אמוזירט זיך

קוויטירונגען פאר די ת׳ת עץ חיים

א ברית ביי ר׳ יחיאל אייזענבערג איז געזאמעלט געווארען פיר דער ת׳ת 5 דאלאר. ר׳ הירש בארענשטיין האט בעצאהלט $1,10 פאר׳ן אוועקטראגען דאס געלד אין דער ת׳ת. דאס איז פון איוואנצגער שטיבעל נומער איינס.

אויף א מלוה מלכא ביי ר׳ נחמי׳ אפפעלבוים 83 טשעסטנאט איז גע־זאמעלט געווארען פאר דער ת׳ת עץ חיים 5 דאלאר. מר. אפפעלבוים האט בעצאהלט דאס זיין טאכטער רחל זאל צוטראגען דאס געלד אין דער ת׳ת.

12172)

א בעוועגונג צו גרינדען אידישע קאלאניעס אין רוסלאנד

פעטראגראד.

צווישען די אידישע מאסען אין רוס־לאנד איז איצט ענטשטאנען א גרויסע בע וועגונג זיך צו בעשעפטיגען מיט ערד אר בייט און צו גרינדען ספעציעלע אידישע קאלאניעס. אידישע כלל מהווער פון פעטראגראד ווילען איצט גרינדען צו דיע זען צוועק א ספעציעלע ארגאניזאציע און שאפען א אידישע אגרארבאנק, וועלכע זאל ארויסהעלפען די דאזיגע אידען וואס גיבע זיך אב מיט לאנד־ארבייט.

אויף דעם קומענדען אידישען קאנגרעס אין רוסלאנד וועט וועגען דיעזער פראגע ספעציעל פערהאנדעלט ווערען.

LOEW'S
לאעו׳ס יאנג סטריט טהעאטער

אונאונטערבראכען
12 מיטאג ביז 11 נאכמיטאג
נאכמיטאג 10 סענט, 15 סענט.
אבענר 10 סענט 15 סענט און 25 ס.

די וואך פון מאנטאג דעם 22־טען אקט.
אויסערגעוועהנליכע פילם פיטשור

טשארלי טשעפלין אין „דער אדווענטשורער“
א וואונדערבאהרער לאכען־טאניק

געשריבען און פראדוצירט פון׳דעם בעריהמטען קאמיקער אליין, ער קומט פאר פאר אן אנטלאפענעם ארעסטאנט, און דער בעסטער געלעכטער צוזאמען.

עלזי פערגיסאן פיהרט אויף „באר בארא שיפ“

אן ערציעהלונג פון פולע מענשליכען אינטערעס אנגעפילט מיט פולער מאס פון ווארימקייט ליידענשאפט, און שנעלע טהעטיגקייט, דאס איז א געוואגטער ראמאנס פון אלדזשיריען מדבר.

מ. העלער
176½ קווין סט. וועסט טאראנטא

נייעס פאר אידען!
איין אידישע סטאר פאר אידען

מיר מאכען אלערליי דזשועלרי גליך אויפ׳ן פלאץ, חתונה רינגען, געמאכט וויל איהר ווארט. מיר פיקסען אלערליי דזשועלרי פאר דעם ביליגסטען פרייז.

14 קערעט חתונה רינגען 80 סענט א פעניוועיט, 18 קערעט חתונה רינגען $1.00 א פעניוועיט.

ואטשעס געקלינט גוט און גאראנטירט, 40 סענט. מיין ספרינגס 40 סענט, היר־ספרינג 40 סענט, דזשולס 40 סענט, סטעפס 50 סענט. מיר מאכען אייערע אלטע דזשולערי ווי ניי פיר א קליינעם פרייז. אלערליי ברילען ריכטיג געפאסט צו אייערע אויגען 98 סענט. מיר גיבען אייך ראיעלע סחורה פאר דעם ביליגסטען פרייז.

מיר מאכען אייערע אלטע קליידער ניי

ל. וווייט און סאנס

בעסטע אידישע קלינערס, פארבע רס און פרעסערס.

270 קווין סט. וועסט טעלעפאן אדלייד 2015.
פעקטארי 135 וויליאם סט. טעלעפאן אדלייד 1673
מיר פערענטען פול דרעס סוטס סולס העטס פיר חתונות אונד בעלער.

וויכטיג פאר סמארקיפערס און פעדלערס!

מיר האבען שוין אונזער פול ליין מענ׳ס, ליידיעס און קינדערשע סוועטערס, אונטערוועיר, סטאקינגס, סאקס, פענטס, אווערהאלס, און פערשיעדענע דריי גודס וועלכע מיר האבען געקויפט לעצטען יאהר דא־פיר קענען מיר פערקויפען ביליגער ווי אנדערע האלסיילערס. פרובירט אונז בעפאר איהר נעהמט אינאנדער פלאץ. מיר דעליווערען ארדערס איבער גאנץ קענעדע.

קאפלאן און קאמפ.
229 קווין סט. וועסט טאראנטא טעל. אדלייד 3772

EATON'S COAL
The Very best, order now Phone College 1036

איטאנ׳ס קויהלען

די בעסטע אין מארקעט גאראנטירט יעדען טאן נאטים צו אונזערע קאסטימער ארדער׳ט יעצט
טעלעפאן קאלעדזש 1036

טעלעפאן — מיין 3175 רעזידענס — קאלעדזש 2432
110 טשעסנאט סטריט

דזשי ענד בי מאטאר טראק קאמפאניע

מיר זענען פארברייטעט צו מופען אייער פורניטשור, באגאזש, פיאנאס. מיר מופען און „שיפען“ ביי עקספערטען. מיר פאקען און דעליווערען צו יעדער סטיישאן. מעסיגע פרייזען.

G. and B. Motor-Truck Co.
110 CHESTNUT ST.

ארדערט אייערע קוילען ביי

יאנעווער בראדערס

טעלעפאן מיין 6886
וואו איהר בעקומט בלויז ראדזשערס קויהלען
מיט ראדזשורס טיקעטס טעל. אפיס 104 פארקאמענט
ארדערט יעצט וויל נאכהער וועט זיין צו שפעט.

אידען פון מארקהאם סט. און אומגעגענד

איהר קענט בעקומען טעגליך דעם אידישען זשורנאל אין 226½ מארקהאם סט. אין גראסערי סטאר פון מר. פערעלמוטער. פארפעהלט ניט צו לעזען די איינציגע אידישע צייטונג אין שטאדט.

אידען פון ארטהור סט. און אומגעגענד

ווילט איהר לעזען דעם „אי־דישען זשורנאל“ און וויסען

אלעס וואס קומט פאר אין שטאדט?

אויב יא, — דאן קומט אין 840 ארטהור סטריט צו ל. זילענ־קא אין העליקאטעסען סטאר. וואו איהר קענט איהם בעקומען צו יעדער צייט.

פ. דייוויס
פון 167 ענגעס סטריט

געהט ניט אין די גרויסע דעפארט־מענטס, וואו איהר צאהלט אייער געלד פאר גאר ניט. נאר קומט צו פ. דייוויס וועלכער האט א סטאק פון די בעסטע און סטיילישע באים סוטס און גוירלס קאוטס, ספעציעלע פרייזען פאר ימים טובים, ביליג און בעסטע ווארעס.

קומט אריין מיט אייערע קינדער וועט איהר זיי שעהן אנטהאן פון די בעסטע קליידער.

HIPPODROME

מאטענייס 10 און 15 סענט. אווענדס 10, 15, 25 סענט.

די וואך פון מאנטאג 22־טען אקט.

אויסערגעוועהנליכע פיטשור

דער צוריקטריט פון די דייטשען אויף׳ן שלאכט פעלד פון אהראס, דאס לויפען מיט שנעל, די שלאכט פון דיא לופט פליהער

די טענקס און גאריע אקשאן. טויטליכע מאשין ביקסען, די גרויסע מאשין ביקסען שפייען דעם טויט.

ווי אזוי מענשען שטארבען

דער פראפיט געהטפארן פאטריאטיק וואדעוויל

GLOBE

קווין סט. פונקט וועסט פון בעי סטר.
א גרויסע טאפעלטע ביל.

מאנטאג, דיענסטאג, מיטוואך.

קיטי גארדאן אין פארגעס־מיך־ניט

בילי וועסט „טשעפלינס גייסט“
קיופידס קאנקורענט. א לאכענדע קאמעדיע

דאנערשטאג, פרייטאג און שבת

דזשין סאפרים

„אין יעדען מיידעלס חלום“
איינטריט 10 סענט.
פארוועצענדע פארשטעלונג פון 9 פריה. ביז 11 נאכמיטאג.

RIALTO

יאנג און שוטער סטריט

דאס טהעאטער פון גרויסע פאסירונגען. די גאנצע הייגטיגע וואך די אטראקשאן פון סעזאן

טהעדא בארא

א פערדארבענע שעהנהייט, אין די קעניגין פון אויסוואורפען. גנטליר, צערטליך, פערדארבען,

די טיגער פרוי

דאס ערשטע מאהל געוויזען אין טאראנטא. איבערשטייגט אלע ביז איצטיגע וואמפיירען ראלען וועלכע האבען בעריהמט געמאכט מיס בארא. דאס ערשטע מאהל געוויזען אין טאראנטא, אינטערעסאנטע געפעלינג סצע־נעס אין דעם בעריהמטען קאסינא. מענער ווערען איהר שפיעל צייג מאס. 10 סענט פארוועצענדע פארשטעלונג אבענר 15 סענט.

CANADIAN PACIFIC

פלאנט אייער וואקיישאן טריפ יעצט

פאינט אן באריל
מאסקאקא לייקס
קאווארטהא לייקס
לייק מאזינאו
פרענטש און
פיקערעל ריווערס
רידעאו לייקס
סעווערן ריווער

ווענען אנגענעהמע זומער פלעצער און ווע־רען לייכט דערגרייכט דורך דער סי. פי. ר.

פאר וויניפעג און וואנקאווער

פערלאזט טאראנטא 6.40 נ. מ. טעגליך, דורך „דער פיאנער וועג“.

איינצעלהייטען פון קענעדיען פאסיפיק טיקעט איידזשענטס אדער ו. ב. האווארד דיסטריקט פאסאושיר אגענט טאראנטא אנט.

סייפט געלה

ארדערט אייער בייסיקעל יעצט ביי די פיערלערס בייסיקעל ווארקס 9—157 ענגעס סט.

ש. הימעל פראפ.
טעל. עדלייד 3582

קעש אדער קרעדיט

די איינציגע אידישע אגענטען פון די קענעדער סייקעל מאטאר קאר פאר די C. C. M. רעמבלער בייסיקעלס.

מיר האבען א גרויסען ליין סעקאנד הענד בייסיקעלס ביליגער ווי איבע־ראל. קומט זיך איבערצייגען.

אונזער מאטא, ראיעלע בעהאנד־לונג. ארבייט גאראנטירט.

אויטאמאבילס און טעקסעס צו פער־רענטען פאר פריידען און ליידען. טע־לעפאנירט ע־לייד 3583

פאטראנייזט אונזערע אדווערטייזער